

Archeologisch vooronderzoek op de Hofheide (Holsbeek)

Lucia D.R. Kuijper & Christoph Peeters
2008

Inhoud

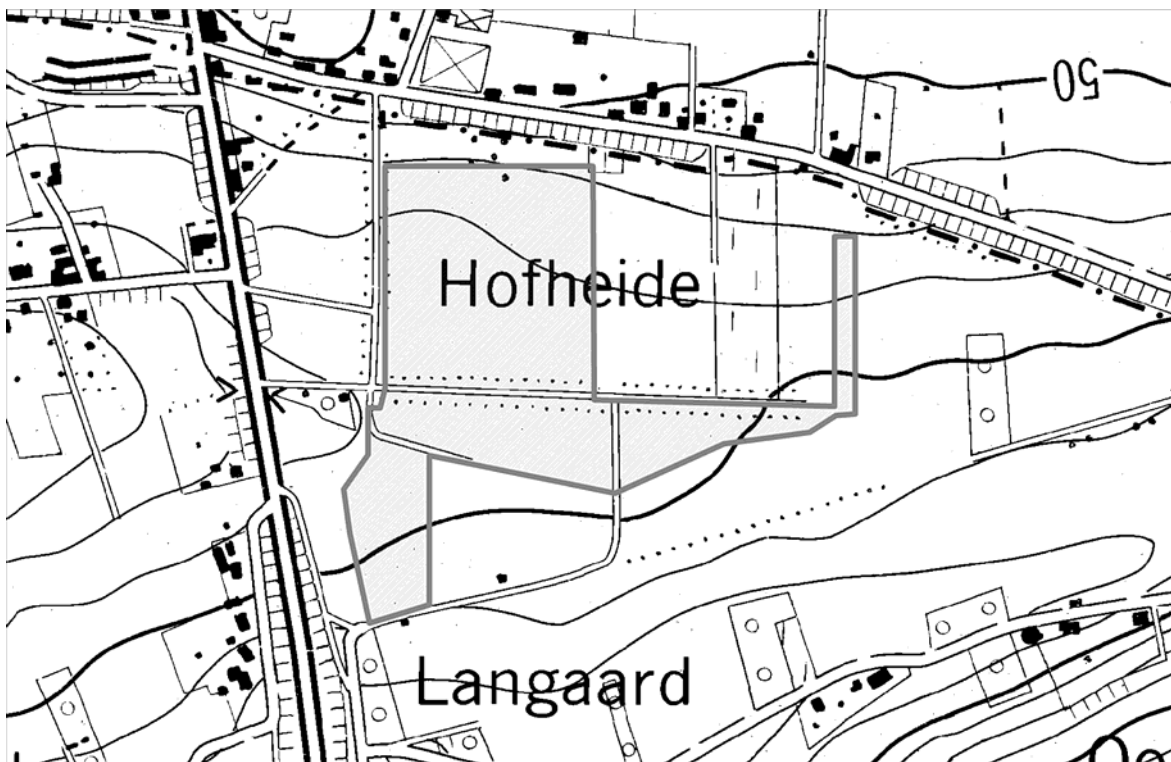
Opdracht	1
Situering.....	1
Werkwijze	1
Resultaten	3
Veldkartering	3
Proefputten.....	4
Bodemprofielen	4
Sporen.....	4
Grachten	4
Karrensporen	4
Kuilen	5
Conclusie	5
Platen.....	13
Bijlage 1 - Administratieve gegevens.....	21
Bijlage 2 – Inventaris en beschrijving van de sporen	22
Bijlage 3 – Inventaris van de vondsten	29

Opdracht

In de loop van 2007 werd een Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) goedgekeurd dat voorziet in de aanleg van een crematorium te Holsbeek, in een zone gekend onder het toponiem *Hofheide*. Dit PRUP legde een archeologisch vooronderzoek op, voorafgaandelijk aan de bouwaanvraag. De raad van bestuur van de I.G.S. Hofheide heeft de opdracht tot dit archeologisch vooronderzoek en de wetenschappelijke rapportering toevertrouwd aan de *Eenheid Prehistorische Archeologie* van de Katholieke Universiteit Leuven. De terreinwerkzaamheden werden uitgevoerd tussen eind januari en eind februari 2008.

Situering

Het terrein grenst aan de Jennekensstraat en Rijksweg N223 te Holsbeek (provincie Vlaams-Brabant, fig. 1). Het onderzoeksterrein situeert zich op de uitlopers van de Diestiaanheuveld in het Hageland. Op het gewestplan is de zone, momenteel gebruikt als akker en weiland, ingekleurd als agrarisch gebied. Op de bodemkundige kaart staat het gebied aangegeven als een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont en een klei-zand substraat op geringe diepte (wLdc). Hier en daar dagzoomt dit substraat of is het zichtbaar net onder de c. 35 cm dikke bouwvoor. Het bestaat uit kleiige of zandige zones waarin ook fragmenten ijzerzandsteen aanwezig zijn. Door het kleiige substraat zijn bepaalde zones gekenmerkt door een slechte drainage (met name de percelen gekend onder kadaster nummers 46F, 46W en de zuidkant van 46G2), wat in de periode van het onderzoek resulteerde in erg natte omstandigheden.

Figuur 1: inplanting van de archeologisch te onderzoeken zone op de topografische kaart van België, kaartblad 24/7, schaal 1:25.000.

Werkwijze

Een gedeelte van het te onderzoeken terrein (perceel 46F) is niet onmiddellijk toegankelijk voor archeologisch onderzoek. Het is bebost en staat onder water. In onderling overleg tussen de uitvoerder, de provinciale archeoloog en de betrokken erfgoedconsulent van het Agentschap

RO Vlaanderen, Onroerend Erfgoed (verder: het Agentschap) werd dan ook besloten dit perceel niet op te nemen in het onderzoek. Ruim 6500m² is daadwerkelijk blootgelegd en onderzocht, *i.e.* iets meer dan 10% van de te onderzoeken oppervlakte.

De organisatie van het veldwerk gebeurde in drie fasen: (1) veldkartering, (2) aanleg van proefputten en (3) proefsleuven.

Met het oog op het uitvoeren van de veldkartering werd het totale te onderzoeken terrein geploegd. Dit zorgde, samen met de daaropvolgende periode van neerslag, voor optimale omstandigheden in functie van de zichtbaarheid van de vondsten. Er werd gelopen in parallelle raaien met een onderlinge afstand van 10 m. Ditzelfde gebeurde in de dwarsrichting. De vondsten werden gelokaliseerd met behulp van een eenvoudige hand-gps, resolutie 2 tot 5m. Het doel van deze veldkartering was het identificeren van archeologische sites, in het bijzonder sites daterend uit de steentijd. Paleolithische en mesolithische sites worden immers gekenmerkt door de afwezigheid van diep uitgegraven sporen zoals kuilen en zijn in deze regio enkel bewaard in de bovenste decimeters van de huidige bodem, *i.e.* in de actuele ploeglaag. Dergelijke sites zijn dan ook nagenoeg niet te identificeren in een standaard proefsleuvenonderzoek.

De uitkomst van de veldprospectie gaf aanleiding om op één van de velden (perceel 46G2) in totaal drie proefputten uit te zetten. Het doel van deze proefputten was het identificeren van eventuele concentraties vuursteenmateriaal. De proefputten hebben een afmeting van 1x1 m en liggen in een grid van 5x5 m. De ploeglaag in deze proefputten is handmatig en nat gezeefd op een zeef met een maaswijdte van 5 mm.

In een derde fase werden over het hele te onderzoeken terrein proefsleuven aangelegd. De opdrachtgever, I.G.S. Hofheide stelde hiervoor een 12 ton geniekraan met platte bak ter beschikking. De onderlinge afstand tussen de sleuven bedraagt steeds 15m. De sleuven zijn opeenvolgend genummerd. De breedte van de proefsleuven is conform de bakbreedte van de graafmachine, namelijk 1,8 m. De lengte varieert afhankelijk van de configuratie van het terrein. Een archeoloog volgde het graven van elk van de 26 sleuven om de aanwezigheid van archeologische sporen en archeologisch materiaal vast te stellen. De archeologica zijn ingezameld.

Waar nodig zijn de sleuven handmatig opgeschaafd om eventuele sporen te kunnen aflijnen. Alle archeologische sporen werden getekend, gecoupeerd, gefotografeerd en in profiel op papier gezet (zie bijlage 2: inventaris sleuven en sporen en bijlage 4: inventaris foto's). Sporen waarvan de archeologische aard niet meteen duidelijk was, werden eveneens gecoupeerd. Naast archeologische sporen werden ook enkele boomvallen op plan gezet en gecoupeerd, met name wanneer dit nodig werd geacht om een de verstoring door boomvallen in de buurt van archeologische sporen te documenteren. De grondplannen zijn, conform de technische bepalingen van het project, manueel ingetekend op schaal 1/50 en coupetekeningen op schaal 1/20. Het archeologische materiaal is per sleuf en spoor ingezameld (zie bijlage 3: inventaris vondsten).

Met het oog op het documenteren van de bodemkundige opbouw van het terrein werden een drietal diepere profielputten machinaal aangelegd.

De locatie van de proefputten, proefsleuven, de sporen in de sleuven en bodemprofielen is geregistreerd met behulp van een *Total station*. Alle waarnemingen zijn opgenomen in het Lambert coördinatenstelsel.

Figuur 2: Ligging en nummering van de proefsleuven gesitueerd op de topografische kaart van België, kaartblad 24/7, schaal 1:25.000.

Resultaten

We troffen in het algemeen vrij weinig archeologische sporen en artefacten aan. Naast enkele geïsoleerde sporen is enkel in het noordelijk deel van sleuf 14 sprake van een concentratie (recente) archeologische sporen. Hieronder wordt dan ook per categorie een synthetiserend beeld van het gehele terrein gegeven. In bijlage is een inventaris van de sleuven en sporen opgenomen (bijlage 2).

Veldkartering

De veldkartering werd onder ideale omstandigheden – pas geploegd en natgeregend – uitgevoerd. Hierbij werd slechts één lithisch artefact (vondstnummer opp. 4) en enkele scherven aardewerk aangetroffen.

In de zone van het lithisch artefact, het zuidwestelijke deel van perceel 46G2, werd de veldkartering nogmaals uitgevoerd, ditmaal in raaien van 1 m, maar dit leverde geen bijkomende vondsten op. In een later stadium troffen we nog een tweede lithisch artefact (vondstnummer opp. 7) op hetzelfde perceel aan.

De lithische artefacten (plaat 1) zijn vers en vertonen geen patina. Een van de artefacten is een ongeretoucheerde microkling (nr. opp.4) en kan aan het finaalpaleolithicum of het mesolithicum toegeschreven worden. Het tweede artefact is een afslag en nog minder diagnostisch.

In totaal werden een zevental scherven teruggevonden tijdens de veldkartering. Het gaat om kleine scherfjes die verspreid over het hele terrein zijn gevonden. Ze dienen dan ook als geïsoleerde vondsten beschouwd te worden.

Drie scherven (vondstnummers opp. 5, opp. 8.a, opp. 9) behoren toe aan het zogenaamde steengoed. Deze kunnen dus in de late middeleeuwen en het begin van de nieuwe tijd gedateerd worden. Eén scherf bestaat uit roodbakkerd aardewerk (vondstnummer opp. 10). Ook dit gebruiksaardewerk dateert van tijdens of na de middeleeuwen. De drie andere scherven zijn op basis van hun witte harde pasta als modern aan te merken (vondstnummers opp. 1, opp. 2, opp. 3).

Proefputten

Een drietal proefputten werd aangelegd in de zuidwestelijke hoek van perceel 46G2 (fig. 16) om zekerheid te krijgen omtrent de aanwezigheid van concentraties steentijd materiaal.

Proefput 1, gelegen bij de vindplaats van het eerste lithische artefact bracht een tweetal scherven aardewerk (vondstnummers put 1.a, put 1.b) en een chip vuursteen (vondstnummer put 1.c) aan het licht. Proefput 2, 5 m ten oosten ten opzichte van proefput 1, gaf geen enkele vondst. Proefput 3, 5m ten noorden van proefput 1, leverde een fragment van een lithisch artefact op (vondstnummer put 3.a).

De lithische artefacten zijn vers en vertonen geen patina. Het microklingfragment uit put 3 kan aan het finaalpaleolithicum of het mesolithicum toegeschreven worden, de chip is niet aan een periode toe te wijzen. Van de twee scherven is één als roodbakend aardewerk te benoemen (nr. 1.a), de andere heeft een witte, harde pasta en is als modern te dateren (nr. 1.b).

De resultaten van dit onderzoek bevestigen dat lithisch materiaal verspreid aanwezig is in deze zone. Door het kleine aantal artefacten in de drie uitgezeefde vierkante meters, lijkt er van een concentratie van materiaal echter geen sprake. Veder onderzoek achten we dan ook niet nodig.

Bodemprofielen

Drie bodemprofielen werden aangelegd op de noord-zuid as in het perceel 46G2, ter hoogte van sleuven 19 en 25. Profiel A (plaat 2) ligt op het hoogste gedeelte van het terrein (fig. 16). Profiel B (plaat 3) ligt halfweg de helling, terwijl profiel C (plaat 4) onderaan de helling ligt (fig. 13). Op het plateau en bovenaan de helling (profielen A en B) zijn onder de huidige bouwvoor verschillende lemige en zandige lagen boven op het donkergroene tertiaire glauconiethoudend zand te zien. Er kunnen tenminste twee verschillende ploeglagen worden onderscheiden. Onder aan de helling (profiel C) rust de huidige bouwvoor direct op het tertiaire substraat. Wellicht bestaat deze bouwvoor voornamelijk uit colluvium dat hogerop de helling is geërodeerd.

Sporen

In de proefsleuven komen zowel archeologische als natuurlijke sporen voor. De meeste natuurlijke sporen zijn boomvallen, die lichtjes geconcentreerd voorkomen op het hoger gelegen deel van het onderzoeksterrein (perceel 46W en in het zuiden van perceel 46G2). Als archeologische sporen zijn grachten, ploegsporen, karrensporen en kuilen aangetroffen.

Tijdens het graven van de proefsleuven werden twee scherven aangetroffen die niet met zekerheid aan een spoor toe te wijzen zijn. Scherf met vondstnummer 12.3.a is een scherf in steengoed, en kan dus in de late middeleeuwen en het begin van de nieuwe tijd gedateerd worden. Scherf 2.a heeft een witte, harde pasta en is modern te noemen.

GRACHTEN

Over het hele terrein zijn grachten aangetroffen. De meeste zijn kleine, erg ondiepe grachtjes (sleuf 2.7, 2.8, 2.10, 2.12, 2.13, 3.8, 5.2, 6.1, 8.7, 8.9, 19.2-4, 21.1, 21.3). Diepere grachten werden aangetroffen in sleuven 14, 16 en 22 (14.4 (plaat 5), 16.3 (plaat 6), 22.1). Alle grachten hebben dezelfde noord-zuid oriëntatie en moeten dan ook geïnterpreteerd worden als subrecente draineringgrachtjes. De concentratie van dergelijke, ondiepe grachtjes in sleuf 2 die gelegen is in een natte, natuurlijke depressie bovenop het plateau ondersteunen deze hypothese.

In de noordelijke en oostelijke zone van het onderzochte terrein (percelen 46G2 en 46N2) bevinden zich enkele diepere en langere grachten. Mogelijk zijn dit restanten van subrecente perceelsgrachten. Alle grachten werden gecoupeerd, maar geen enkele bevatte archeologisch materiaal.

KARRENSPOREN

In sleuf 9 zijn een vijftal lineaire sporen aangetroffen, alle met dezelfde zuidwest-noordoost oriëntatie (plaat 7-9). Van de vijf sporen liggen telkens twee parallel (9.3 en 9.4; 9.5 en 9.6) op een onderlinge afstand van om en bij 1 m, het vijfde spoor is geïsoleerd. Ze worden gekenmerkt door een oranje-bruine begrenzing en witte, zandige vulling. De ondiepe sporen, slechts een

vijftal centimeter diep, tonen in doorsnede een gelaagde vulling (plaat 9). Deze gegevens laten toe de sporen als karrensporen te interpreteren.

KUILEN

Verspreid over het hele terrein zijn verschillende kuilen van variabele omvang teruggevonden. In het noordelijk deel van sleuf 14 liggen 15 gelijkaardige kuilen geconcentreerd binnen een afstand van c. 23 m. De vulling van deze kuilen bevatte (fragmenten van) eierkolen en gruis (plaat 10). De (kleine) kuilen/vlekken variëren in grootte, vorm en densiteit van aanwezige eierkolen. Eierkolen (plaat 11) zijn van recente datum (19e/20e eeuw). Slechts één spoor (14.11; plaat 12) bevatte een scherp verbrand aardewerk (vondstnummer 14.11.a; plaat 13). Het betreft een geglazuurde scherp roodbakkend aardewerk, maar viel verder niet te determineren. Het couperen van de sporen heeft geen ander archeologisch materiaal opgeleverd. In kuil 8.2 (plaat 14) werd een gesmede spijker teruggevonden (vondstnummer 8.2.a; plaat 15). Bij het verder couperen van dit spoor is geen ander materiaal meer waargenomen. Een datering van dit spoor is dan ook niet mogelijk.

Op twee plaatsen is een kleine concentratie houtskool zonder ander materiaal aangetroffen (18.2 (plaat 16) en 24.3).

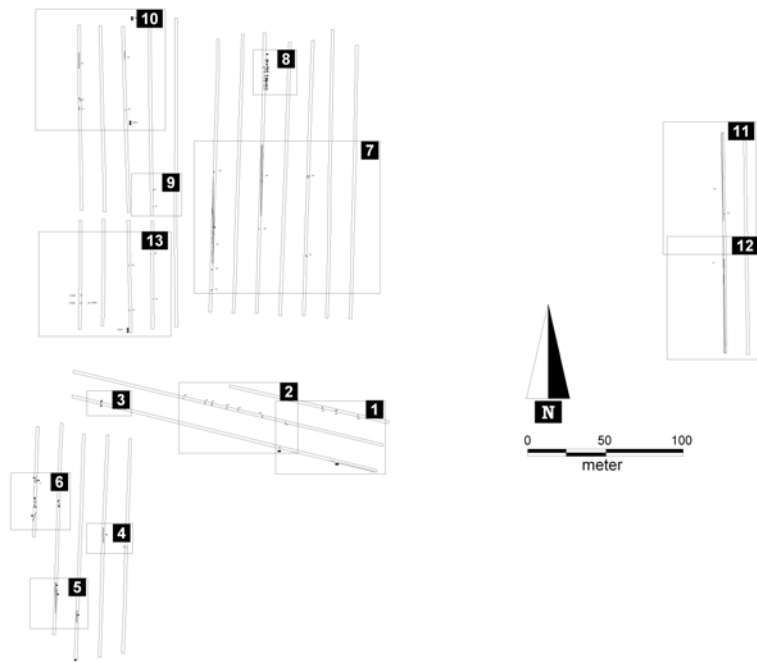
Conclusie

In het kader van het Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan Crematorium Hofheide werd te Holsbeek een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Dit moest bepalen in hoeverre archeologisch erfgoed door het geplande crematorium bedreigd worden. Het onderzoek werd uitgevoerd in drie fasen: een veldkartering, een proefputtenonderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

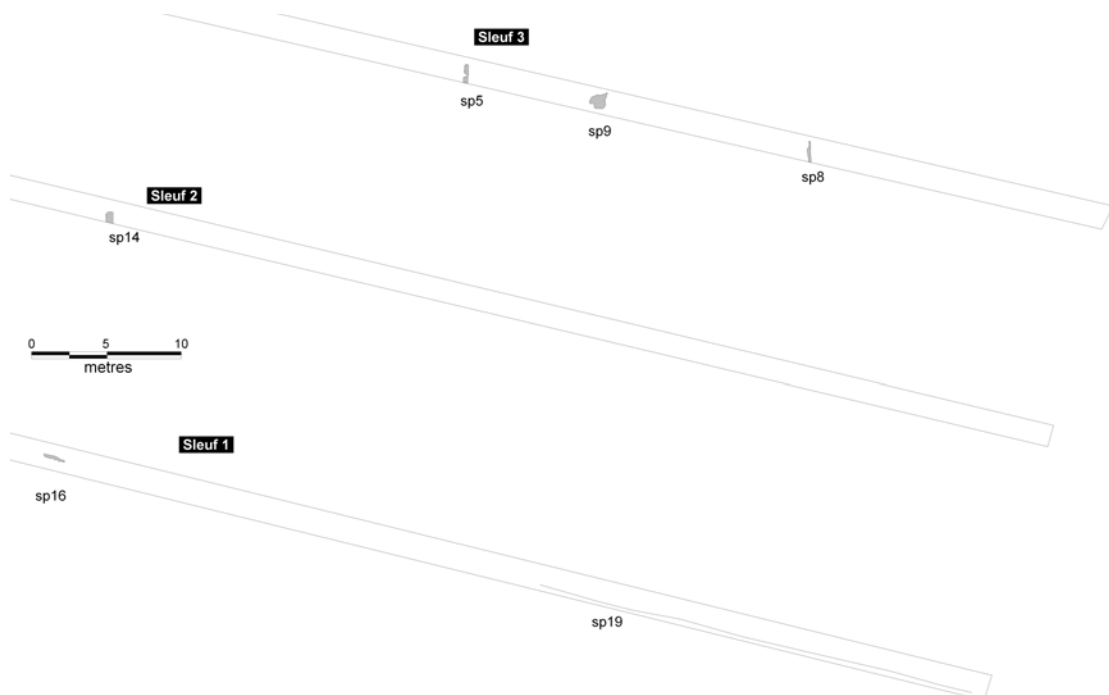
De veldkartering leverde slechts één zone op met potentieel voor de aanwezigheid van een concentratie steentijdmateriaal. In deze zone werd dan ook een proefputtenonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek waren grotendeels negatief: er werd geen concentratie lithisch materiaal vastgesteld.

Het hele terrein werd vervolgens onderzocht door middel van proefsleuven. Tijdens dit onderzoek werden slechts enkele verspreide archeologische sporen aangetroffen. Het gaat hierbij voornamelijk om geïsoleerde kuilen en (sub)recente sporen die geen voldoende indicatie zijn van de aanwezigheid van een archeologische site. Hetzelfde geldt voor de ongedateerde karrensporen, die duidelijk als een *off-site* fenomeen te duiden zijn.

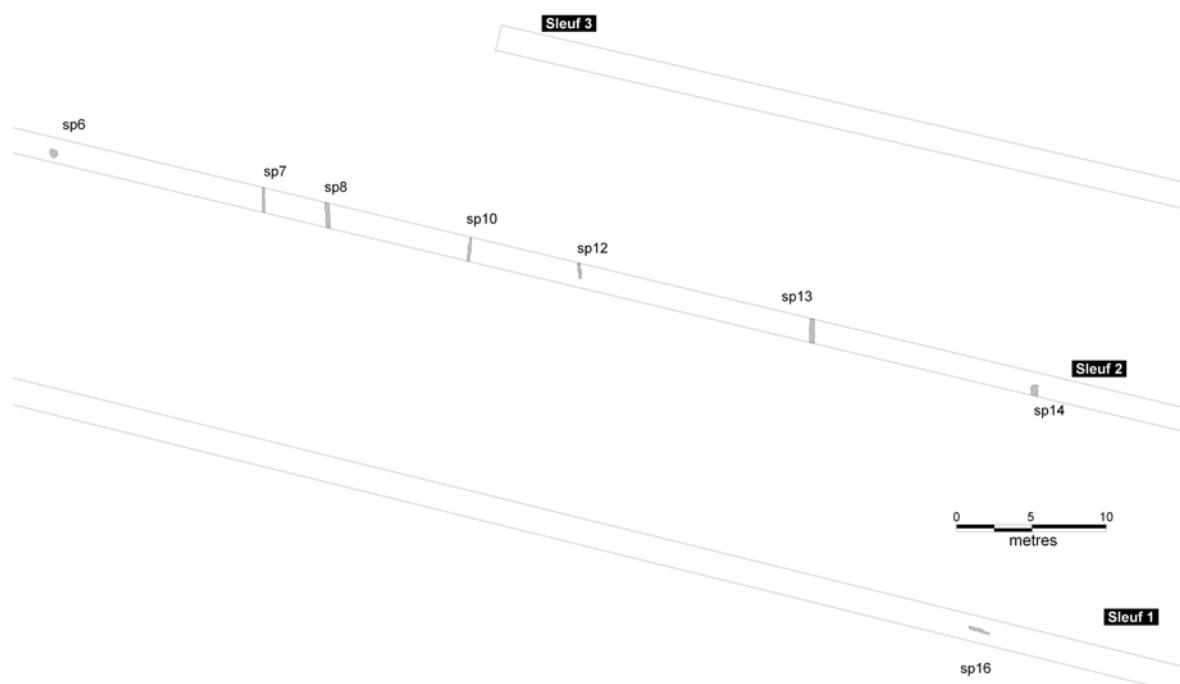
Op grond van bovenvermelde informatie zijn er geen aanwijzingen dat het terrein van de Hofheide in Holsbeek een bijzondere archeologische waarde heeft.

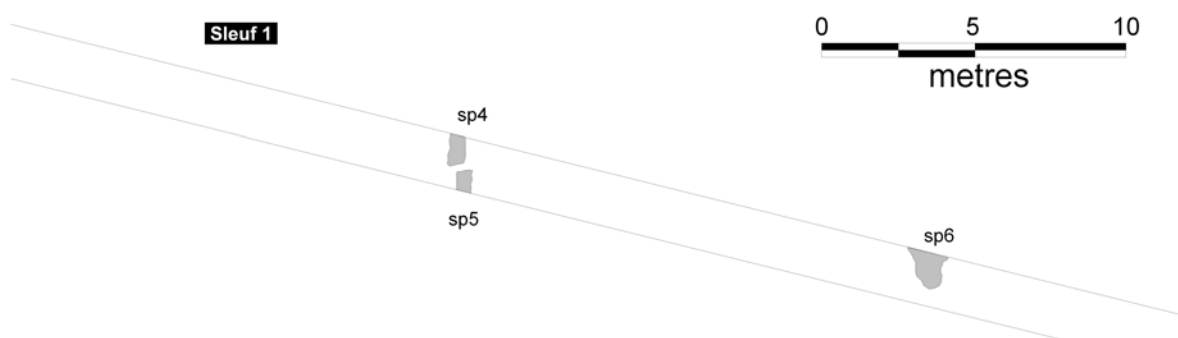
Figuur 3: algemeen overzicht van de sporen in de sleuven. De nummers verwijzen naar de detailplannen (1: fig. 4, 2: fig. 5, 3: fig. 6, 4: fig. 7, 5: fig. 8, 6: fig. 9, 7: fig. 10, 8: fig. 11, 9: fig. 12, 10: fig. 13, 11: fig. 14, 12: fig. 15, 13: fig. 16)

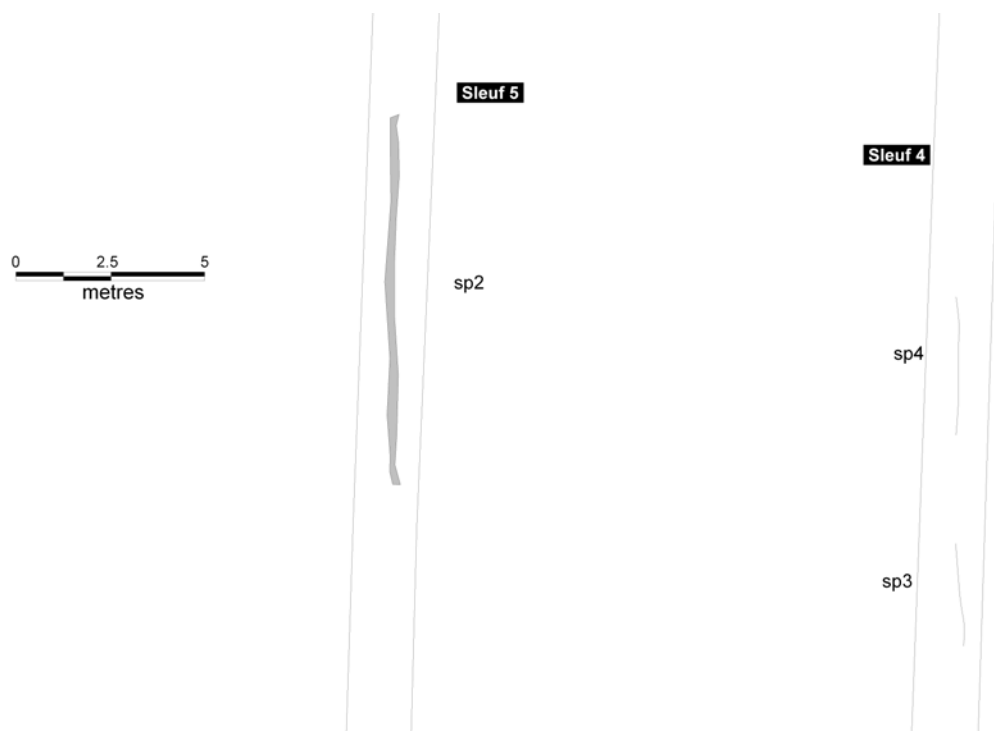
Figuur 4: lokalisatie van de sporen in sleuven 1, 2 en 3

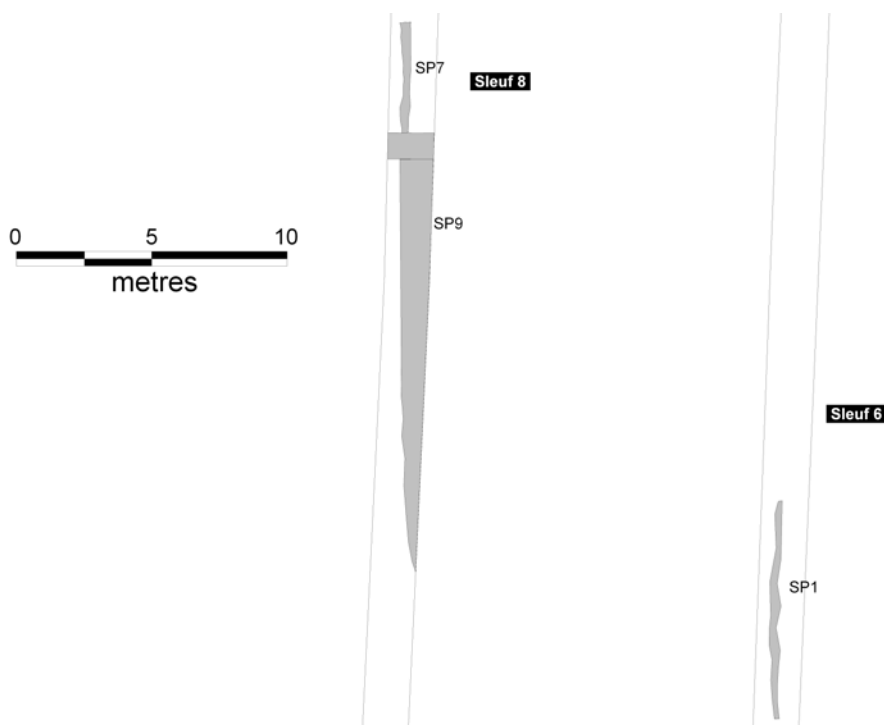
Figuur 5: lokalisatie van de sporen in sleuven 1 en 2

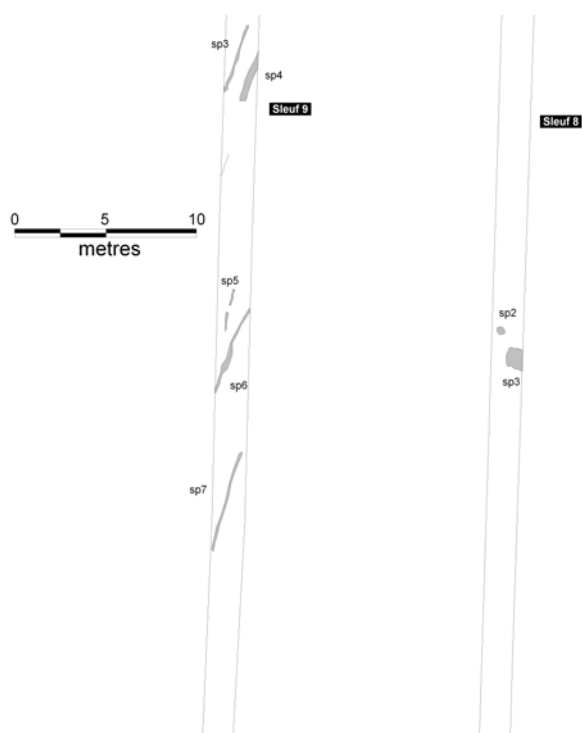
Figuur 6: lokalisatie van de sporen in sleuf 1

Figuur 7: lokalisatie van de sporen in sleuven 4 en 5

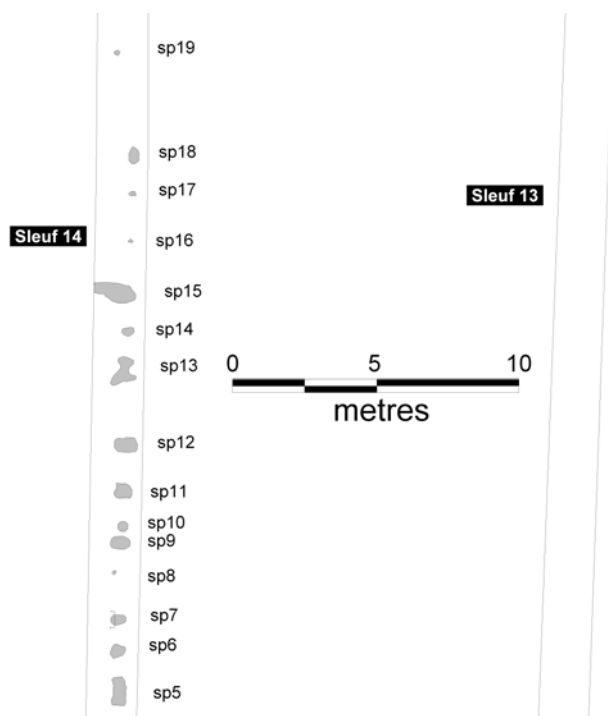
Figuur 8: lokalisatie van de sporen in sleuven 6 en 8

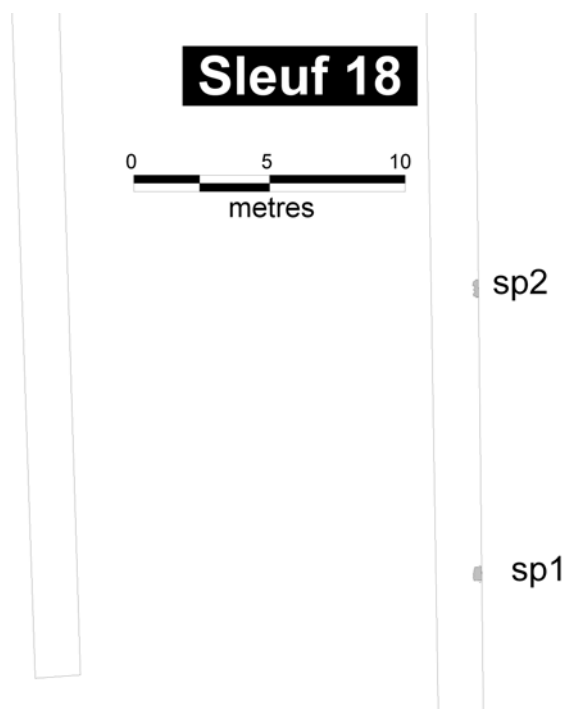
Figuur 9: lokalisatie van de sporen in sleuven 8 en 9

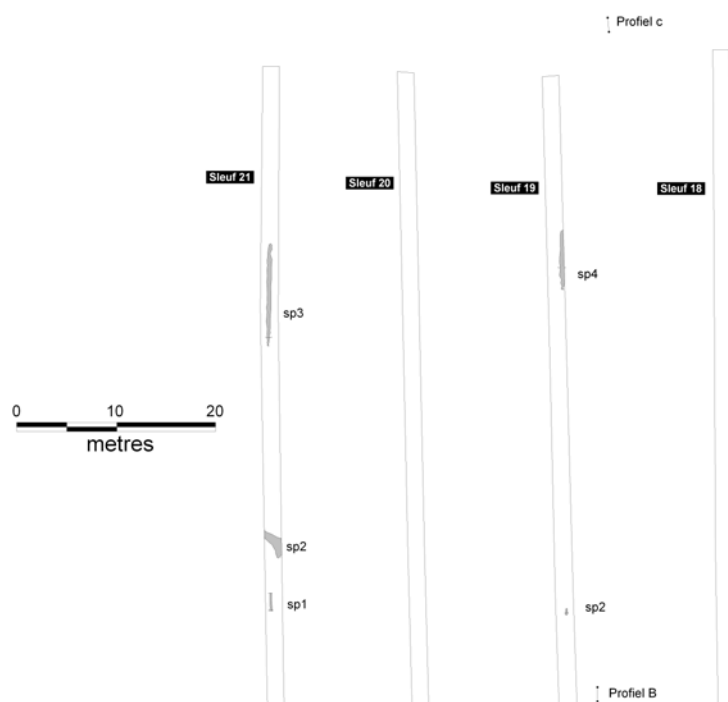
Figuur 10: lokalisatie van de sporen in sleuven 12, 14 en 16

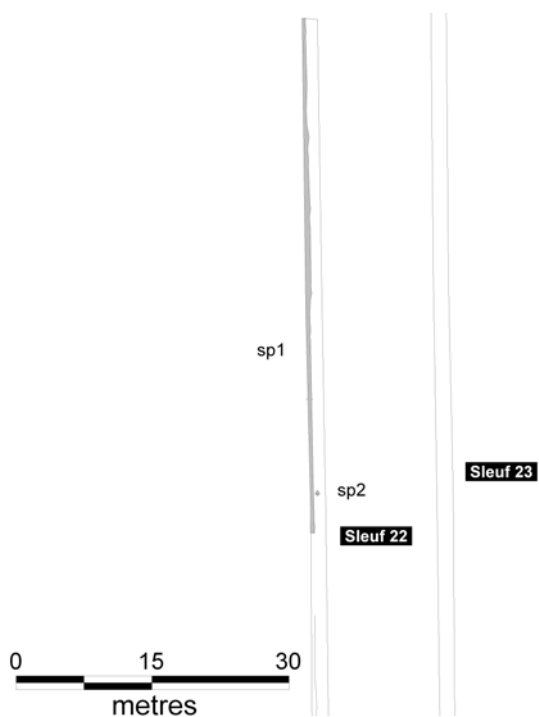
Figuur 11: lokalisatie van de sporen in sleuf 14

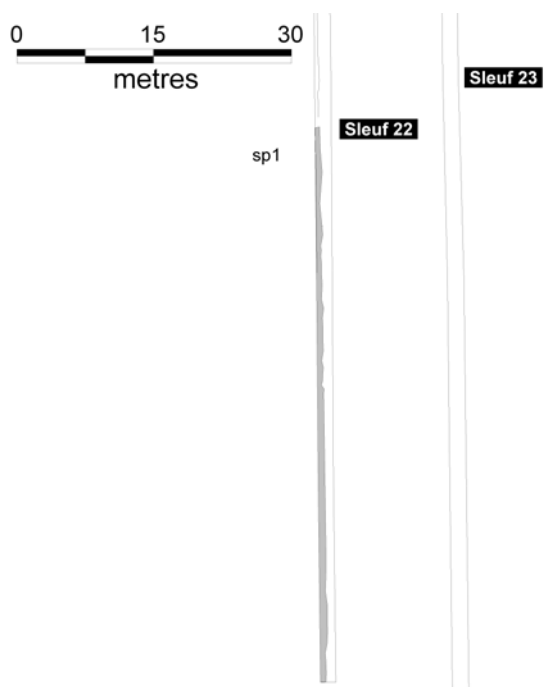
Figuur 12: lokalisatie van de sporen in sleuf 18

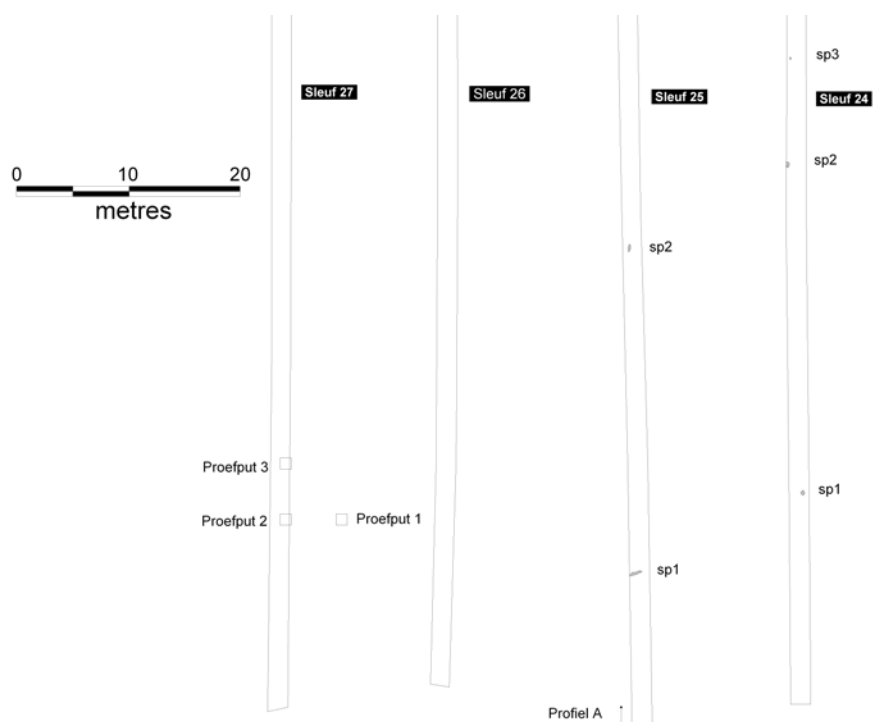
Figuur 13: lokalisatie van de sporen in sleuven 19 en 21 en van bodemprofielen B en C

Figuur 14: lokalisatie van de sporen in sleuf 22

Figuur 15: lokalisatie van de sporen in sleuf 22

Figuur 16: lokalisatie van de sporen in sleuven 24 en 25; lokalisatie van de drie proefputten en bodemprofiel A

Platen

Plaat 1 Lithische artefacten (v.l.n.r. vondstnummers opp.4, put3.a, opp.7)

Plaat 3 Bodemprofiel B

Plaat 2 Bodemprofiel A

Plaat 4 Bodemprofiel C

Plaat 5 Spoor 14.4, coupe N

Plaat 6 Spoor 16.3, coupe Z

Plaat 7 Spoor 9.7

Plaat 8 Spoor 9.7, coupe

Plaat 9 Spoor 9.7, coupe (detail)

Plaat 10 Spoor 14.10

Plaat 11 Eierkool (vondstnummer 14.7.a)

Plaat 13 Scherf in roodbakkend aardewerk (vondstnummer 14.11.a)

Plaat 12 Spoor 14.11 (op de foto is het spoor verkeerdelijk als 14.12 aangegeven)

Plaat 14 Spoor 8.2

Plaat 15 Gesmede spijker (vondstnummer 8.2.a)

Plaat 16 Houtskoolvlek (spoor 18.2), coupe

Bijlage 1 - Administratieve gegevens

Plaats	Holsbeek, provincie Vlaams Brabant
Locatie	aanpalend aan Jennekensstraat en Rijksweg N223
Kadasterperceel	afdeling 3 percelen: 44D, 45B, 46A2, 46F, 46G2, 46H2, 46K2, 46N2 en 46W
Kaartblad	kaartblad 24/7 van de topografische kaart van België (1:25.000)
Opdrachtgever	Raad van Bestuur van de I.G.S. Hofheide
Vergunning	verleend door Vlaamse overheid, Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend erfgoed (Brussel): dossiernr 2008/4
Uitvoerder	Katholieke Universiteit Leuven, Eenheid Prehistorische Archeologie
Projectleider	dr. B. Vanmontfort
Dagelijkse leiding	drs. L. Kuijper
Medewerkers	Ch. Peeters, T. Hansen, J. Honings, B. Lambrechts, Y. Sempels, R. Vandam
Graafmachine	firma Lissens
Periode	24 jan – 20 feb 2008
Opslag archeologica	Katholieke Universiteit Leuven, Eenheid Prehistorische Archeologie
Opslag archief	Katholieke Universiteit Leuven, Eenheid Prehistorische Archeologie
Kopie archief	Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend erfgoed (Brussel)

Bijlage 2 – Inventaris en beschrijving van de sporen

Sleuf 1

Algemeen:

Van W naar O: bruin lemige textuur met enkele grijswitte kleiige vlekken, hier en daar humusslierten, op c. 130 m komt water aan het oppervlak, meer naar het oosten verspreide vlekken roestbruin zand met ijzerzandsteen

Sporen (fig. 4-6):

- 4: rechthoekig, bruine leem (bouwvooropvulling, spoor loopt door in profiel), noord-zuid oriëntatie, recent: kuil (mogelijk gebruikt voor inkuilen van gewassen)
- 5: rechthoekig, bruine leem (bouwvooropvulling, spoor loopt door in profiel), noord-zuid oriëntatie, recent: kuil (mogelijk gebruikt voor inkuilen van gewassen)
- 6: grillig rond, wittig uitgeloozd zand, met roestbruine en lichtgrijze vlekken, subrecent: boomval
- 16: langgerekt, bruine leem (bouwvooropvulling), oost-west oriëntatie, recent: ploegspoor
- 18: langgerekt, bruine leem (bouwvooropvulling), oost-west oriëntatie, recent: ploegspoor
- 19: langgerekt, bruine leem (bouwvooropvulling), oost-west oriëntatie, recent: ploegspoor
- De sporen 16, 18 en 19 liggen in elkaars verlengde en behoren hoogstwaarschijnlijk tot hetzelfde spoor

Sleuf 2

Algemeen

Van W naar O: bruingrijs gevlekte lemige textuur, soms wittig uitgeloozde zandige plek, veel humussporen, op c. 140 m zeer natte plek, hier en daar dagzoomt het donker bruine zandige substraat

Vondst: scherf aardewerk (nr. 2.a) uit de bouwvoor, bij spoor 6

Sporen (fig. 4-5):

- 6: enigszins ovaal, wit uitgeloozd zand met houtskoolpartikels, (sub)recent: boomval
- 7: langgerekt, overwegend donker humeus, loopt niet door in profiel, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht
- 8: langgerekt, donker humeus met lichtbruine lemige vlekken, noord-zuid oriëntatie, (sub) recent: gracht
- 10: langgerekt, donker humeus, loopt niet door in het profiel, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht
- 12: langgerekt, donker humeus met lemige vlekken en recente wortels, noord-zuid oriëntatie, recent: gracht
- 13: langgerekt, donker humeus met lemige vlekken, loopt niet door in de bouwvoor, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht
- 14: afgerond langwerpig, wit uitgeloozd zand met rode (ijzer)aanrijking aan de rand en grijze vlekken, (sub)recent: boomval

Sleuf 3

Algemeen:

Van W naar O: lichtbruine lemige textuur, af en toe grijze kleiige plek, regelmatige opduikingen van donkerbruin zand met ijzerzandsteen, op c. 130 m natte plek, naar het oosten opnieuw bruine leem

Sporen (fig. 4):

- 5: grillig gevormd, grijs/wit uitgeloozd zand en rode ijzeraanrijking aan de randen, loopt niet door in profiel, (sub)recent: boomval

- 8: langgerekt, donker humeus met plekjes leem en recente wortels, noord-zuid oriëntatie, recent: gracht
- 9: enigszins ovaal, wittig/grijs zand met rode ijzervlekken, (sub)recent: boomval

Sleuf 4

Algemeen:

Van Z naar N: oranje bruine leem met wittige zandlemige vlekken, soms lokale opduikingen met donker glauconiet zand en donkerbruin zand met ijzerzandsteen, enkele boomvallen; verder naar het noorden lichtbruine zandleem vaak met gley sporen

Sporen (fig. 7):

- 3: langgerekt dun, bruine leem (huidige bouwvoor), noord-zuid oriëntatie, recent: ploegspoor
- 4: langgerekt dun, bruine leem (huidige bouwvoor), noord-zuid oriëntatie, recent: ploegspoor
- De sporen 3 en 4 behoren mogelijk tot hetzelfde ploegspoor.

Sleuf 5

Algemeen (fig. 7):

Van Z naar N: over het algemeen lichtbruine leem met wat zandvermenging, op enkele plaatsen opduikingen van donkerbruin zand met ijzerzandsteen, namelijk in het midden van de sleuf en op ongeveer tweederde van de totale lengte

Sporen:

- 2: langgerekt, donker humeus met lichtbruine lemige vlekken, noord-zuid oriëntatie, (sub) recent: gracht

Sleuf 6

Algemeen:

Van Z naar N: over bijna de hele lengte lichtbruine lemige textuur, laatste 30m vooral roestbruin zand met ijzerzandsteen en hier en daar vlekken met donkergroen los zand

Sporen (fig. 8):

- 1: langgerekt, gedeeltelijke humeuze en leemopvulling, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht

Sleuf 7

Non-existent

Sleuf 8

Algemeen:

Van N naar Z: in het noordelijk deel (30m) veel zandige opduikingen met ijzerzandsteen, over het algemeen bruine lemige textuur, met kleine witte dooradering, geen groen glauconietzand zichtbaar

Sporen (fig. 8-9):

- 2: ovale plek, donker lemige textuur: kuil met gesmede nagel (nr.8.2.a)
- 3: enigszins hoekige plek, lichtbruin lemig gevlekte textuur met humusvlekken, aan de rand ijzeraanrijking:
- 6: breed, zandlemig met humeuze banden, veel bioturbatiesporen, oversnijdt sp7 en sp9, oost-west oriëntatie:
- 7: langgerekt, zandlemig met humeuze banden, oranjebruin, noord-zuid oriëntatie: gracht
- 9: langgerekt, zandlemig met humeuze banden, roodbruin door ijzerzandsteen-fragmenten, noord-zuid oriëntatie: gracht
- De sporen 7 en 9 liggen in elkaars verlengde en behoren tot dezelfde gracht.

Sleuf 9

Algemeen:

Van N naar Z: voornamelijk in het noorden roestbruine zandige vlekken met ijzerzandsteen, meer naar het zuiden toe lichtbruine lemige textuur, hier en daar witte verkleuringen en enkele humusplekjes

Sporen (fig. 9):

- 3: recht, witte zandige vulling, noordoost-zuidwest oriëntatie, (sub)recent: karrenspoor
- 4: recht, witte zandige vulling, noordoost-zuidwest oriëntatie, (sub)recent: karrenspoor
- 5: recht, witte zandige vulling, noordoost-zuidwest oriëntatie, (sub)recent: karrenspoor
- 6: recht, witte zandige vulling, noordoost-zuidwest oriëntatie, (sub)recent: karrenspoor
- 7: recht, witte zandige vulling, noordoost-zuidwest oriëntatie, (sub)recent: karrenspoor

Sleuf 10

Algemeen:

Van Z naar N: in het zuiden lemige textuur met lichtbruine tot lichtgrijze kleur soms met gley verschijnselen, een enkele aanduiding van een boomval met witte zandleem; vanaf ongeveer eenderde van de lengte donkerbruin-rode zandvlekken soms met ijzerzandsteen; laatste 50m opnieuw lemige textuur met lichtbruine tot lichtgrijze kleur.

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 11

Algemeen:

Van Z naar N: in het zuiden voornamelijk lichtbruin-oranje leem met hier en daar dagzomen van glauconiethoudend zand substraat met kleine stukjes ijzerzandsteen; heel af en toe een grijswitte zandlemige vlek; op eenderde wat vaker roestbruin zand met ijzerzandsteen; halverwege één plek (c. 1 m in doorsnee) met wat basisgrind; eigenlijk geen humussporen; op c. 30 m uit het noorden is er meer roestbruin zand met ijzerzandsteen te zien, nauwelijks glauconiet zand.

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 12

Algemeen:

Van Z naar N: in het zuiden lichtbruine tot lichtgrijze lemige textuur soms met gley verschijnselen; naar het midden toe ongeveer 20m donkerbruin zand met ijzerzandsteen; vervolgens opnieuw lichtbruine tot lichtgrijze lemige textuur; laatste 10m donkerbruin zand met ijzerzandsteen.

Sporen (fig. 10):

- 3: ovaalronde plek, lichtbruin lemige textuur met humusinclusies, recent: natte plek, met scherp aardewerk (nr: 12.3.a)
- 6: wit (zand-)lemig textuur met lichtbruine dooradering en houtskoolfragmenten, (sub)recent: boomval

Sleuf 13

Algemeen:

Van Z naar N: in het zuiden groen glauconiet zand en wat ijzerzandsteen, afgewisseld met bruin-oranjeachtig leem, een enkele plek lichtbruine lemige textuur met oranje verkleuringen en wittig zandige dooradering; vanaf eenderde van de lengte veel meer donker roestbruin zand met ijzerzandsteen en een plek met basisgrind (c. 1,5 m lang); hier en daar wat humusslierten (c. 1-2 cm); tot het einde van de sleuf blijft het verder bruin-oranje lemige textuur

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 14

Algemeen:

Van Z naar N: oranjekleurige lemige textuur met wittige, enigszins kleiige dooradering, afgewisseld met donker (bruingroenig) zand met ijzerzandsteen.

Sporen (fig. 10-11):

- 2: grillig, lichtgrijs/witte klei textuur met oranje vlekken:
- 4: langgerekt, lichtbruine –ietwat kleiige - leem met lichtere vlekken, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht
- 5: langwerpig, lemige textuur, bruin, met verbrande eier-/steenkool en stuk baksteen: plek/kuil
- 6: afgerond, lemige textuur, bruin, met verbrande eier-/steenkool en verbrande steen: plek/kuil
- 7: ovaal, lemige textuur, bruin, met verbrande eier-/kool(gruis): plek/kuil
- 8: klein rond, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 9: langwerpig, lemige textuur, bruin met verbrtande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 10: rond, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 11: grillig, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil; vondst scherf aardewerk (nr 14.11.a)
- 12: ovaal, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 13: grillig, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 14: rond, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 15: langwerpig, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 16: klein rond, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 17: klein rond, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis): plek/kuil
- 18: groot rond, lemige textuur, bruin met verbrande eier-/steenkool(gruis), maar gedeeltelijk in donkerbruin zand met ijzerzandsteen: plek/kuil
- 19: klein rond, lemige textuur, bruin met eier-/steenkool(gruis): plek/kuil

Sleuf 15

Algemeen:

Van Z naar N: in het zuiden bruinbeige zandleem en roestbruin zand met ijzerzandsteen; daarna lemiger met een enkele wittige zandige plek; dagzomen van donkerbruin zand substraat met ijzerzandsteen en kleine geïsoleerde plekjes glauconiet; op tweederde van de sleuf bruin lemige textuur met oranje vlekken en witte dooradering; naar het noorden toe bijna volledig oranje- donkerbruin zand met ijzerzandsteen en hier en daar groen glauconiet zand.

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 16

Algemeen:

Van Z naar N: in het zuiden lichtgrijs-bruine zandlemige textuur met een enkele vlek donkerbruin zand met ijzerzandsteen; op ongeveer de helft van de sleuf (over c. 10m) overwegend donkerbruin zand met ijzerzandsteen; daarna opnieuw lichtbruin-grijs lemige textuur; de laatste 10m donkerbruin zand met ijzerzandsteen.

Sporen (fig. 10):

- 1: grillig, grijs-lichtbruine zandleem textuur met humus en oranje-bruine leemvlekken en grijze verkleuringen (sub)recent:
- 2: ovaal, lichtgrijze leem met houtskoolpartikels, (sub)recent: boomval
- 3: langgerekt, bruingrijze zandleem met humeuze slierten en wit lemige vlekken, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht
- 4: grillig, oranjekeurige leem en lichtgrijze zandleem textuur met houtskoolpartikels, (sub) recent: boomval

Sleuf 17

Algemeen:

Van Z naar N: donkere kleileem, erg nat; na 10m lichtbruine tot lichtgrijze zandleem met enkele wit zandige vlekken; op ongeveer 40 meter boomvallen; naar het midden toe afwisselend lichtbruine leem en vlekken donker los zand met ijzerzandsteen; laatste 30m enkel donkerbruin zand met ijzerzandsteen.

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 18

Algemeen:

Van Z naar N: oranjekeurig leem met grijze vlekken en witte dooradering; op een enkele plek groen-oranje zand; enkele stukken niet vergane wortel/hout in de bodem; sporadische opduikingen van donkerbruin zand met ijzerzandsteen; naar het noorden toe veel meer oxydatie-reductie verschijnselen en donkerbruin zand met ijzerzandsteen, met hier en daar nog een wittig zandige plek

Sporen (fig. 12):

- 1: eingszins rechthoekig, witte zandleem met humeuze dooradering, (sub)recent: boomval
- 2: grillig, houtskool: houtskoolvlek

Sleuf 19

Algemeen:

Van Z naar N: in het zuiden oranje-bruinkleurige leem; soms een iets lichtere zandiger plek; heel soms oxydatie/reductie verschijnselen; ook grijsig-oranje zandleem met witte dooradering en ijzeraanrijking; aan de oostkant humeuze vlekken; naar het einde overwegend donkerroestbruin zand met ijzerzandsteen

Sporen (fig. 13):

- 2: langwerpig, humusvlek met lichtbruin zandleem, zeer ondiep (1cm): zie spoor 4
- 3: rond, humusvlek met lichtbruin zandleem, zeer ondiep (1cm): zie spoor 4
- 4: langgerekt, humusvlek met lichtbruin zandleem, zeer ondiep (1cm), noord-zuid oriëntatie, recent: gracht
- Sporen 2, 3 en 4 behoren waarschijnlijk tot dezelfde gracht

Sleuf 20

Algemeen:

Van Z naar N: oranje-bruinkleurige leem, af en toe houtskoolpartikels, zonder dat ze in een spoor liggen; op driekwart van de sleuf zeer ruw oppervlak met donkergroen zand; een enkele vlek met oranje en lichtgroene dooradering (gley); helemaal in het noorden donkerroestbruin zand met ijzerzandsteen

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 21

Algemeen:

Van Z naar N: oranje bruine leem met grijswitte dooradering; een enkele lichtgrijze witte kleiige plek en lichte zandige vlekken, soms wat humusslierten; op driekwart van de sleuf groen glauconiet zand en volop donker roestbruin zand met ijzerzandsteen; tot einde toe alleen ijzerzandsteen

Sporen (fig. 13):

- 1: langgerekt, bruine leem met humeuze opvulling, zeer ondiep (1 à 2cm), noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht
- 2: uitgerekt, oranje-bruinkleurige leem met wittige vlekjes, hier en daar houtskoolfragmenten, (sub)recent: boomval
- 3: langgerekt, bruine leem met humeuze aflijning, zeer ondiep, noord-zuid oriëntatie, (sub) recent: gracht
- Sporen 1 en 3 liggen in dezelfde richting, mogelijk behoren ze tot dezelfde gracht

Sleuf 22

Algemeen:

Van Z naar N: bruingrijze leem met lichtere dooradering, enkele grijswittige zandige plek en een kleiig plekje; in het N iets meer leem dan roestbruin zand met ijzerzandsteen, hier en daar humusslierten

Sporen (fig. 14-15):

- 1: langgerekt, bruin zandlemige textuur met wit lemige vlekken en humeuze randen, spoor loopt niet door in profiel, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: gracht
- Coupe zowel op 50m als op 100m gezet; bij 100m loopt het spoor dieper en wordt de grond onderin direkt nattig
- 2: rond, donkerbruine zandleem met witte zandige vlekken en houtskoolpartikels; aan de randen ijzeraanrijking, (sub)recent: boomval

Sleuf 23

Algemeen:

Van Z naar N: oranje-bruine leem met een enkele plek witgrijze leem, in het begin van de sleuf al vlekken met ijzerzandsteen te samen met groen glauconiet zand, soms een klein humuspartikel (<2cm); vanaf halverwege in gelijke mate afwisselend groen zand en ijzerzandsteen naast oranje-bruinkleurige leem; meer naar het noorden voornamelijk roestbruin zand met ijzerzandsteen en af en toe een witgrijze zandige plek

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 24

Algemeen:

Van Z naar N: bruin lemig oranje gevlekte textuur, af en toe een vlekken met (recente) wortels erin, soms een grijswitte kleiige plek.

Sporen (fig. 16):

- 1: rond, witte zandleem textuur, dooraderd met lichtbruine leem, (sub)recent: boomval?
- 2: langwerpig, bruin lemige vlek, met humeuze aflijning: boomval?
- 3: klein rond, houtskoolfragmenten, (sub)recent:

Sleuf 25

Algemeen:

Van Z naar N: bruine leem met oranje vlekjes, afgewisseld met donkerbruin los zand, hier en daar een lichtere, wittige zandlemige plek; vanaf halverwege kleine plekjes roestbruin ijzerzandsteen en donkergroen tertiair zand

Sporen (fig. 16):

- 1: langwerpig, donkerbruine leem met roestbruine vlekken, houtskoolpartikels en een steenkoolplek, oost-west oriëntatie, (sub)recent
- 2: langwerpig, lichtbruine leem met humeuze vlekken, noord-zuid oriëntatie, (sub)recent: deel van gracht?

Sleuf 26*Algemeen:*

Van Z naar N: bruine zandlemig textuur met donkerbruine zandige opduikers, geïsoleerde vlekken met roestbruine ijzerzandsteen, hier en daar een grijswittige kleiige plek

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen

Sleuf 27*Algemeen:*

Van Z naar N: lichtbruin/bruine leem met oranje vlekjes, al in het zuiden geïsoleerde vlekken met ijzerzandsteen, enkele lichtere kleiïge vlekken en opduikingen van donkergroen, roodbruin los zand; soms kleine sliertjes humus

Sporen:

Geen archeologische sporen aangetroffen.

Bijlage 3 – Inventaris van de vondsten

De afkorting 'aw' staat voor aardewerk; de afkorting 'opp' voor oppervlaktevondst

Proefputten

- put1.a aw: wandscherf: rode pasta, niet geglaazuurd
- put1.b aw: wandscherf: witte pasta, één zijde wit glazuur, andere zijde blauw glazuur met zwarte decoratie: modern
- put1.c lithisch materiaal: chip; lichtbruine vuursteen, 1x0.7cm
- put3.a lithisch materiaal: mediaal fragment van een microkling; lichtbruine vuursteen, 1.3x1.1cm

Veldprospectie

- opp.1 aw: wandscherf met spoor van een afgebroken oortje, witte pasta en oppervlak, resten van blauwe decoratie: modern
- opp.2 aw : randscherf: witte pasta en oppervlak: modern
- opp.3 aw : witte pasta, één zijde wit geglaazuurd, andere zijde blauw geglaazuurd: modern
- opp.4 lithisch materiaal: ongeretoucheerde microkling, bruine vuursteen; 2.8x1.3cm
- opp.5 aw: wandscherf met knik: lichtbruine pasta en donker bruin-rood geglaazuurd aan binnen- en buitenzijde (steengoed)
- opp.6 rioolpijp, fragment: rode pasta met bruine glazuur aan binnen- en buitenkant; ribbels aan de binnenkant
- opp.7 lithisch materiaal: afslag met slagbult, grijze vuursteen: 2.4x1.9cm
- opp.8.a aw: wandscherf: witte pasta met donkerbruine glazuur (steengoed)
- opp.8.b rode baksteen
- opp.9 aw: wandscherf: witte pasta met met sporen van lichte glauur op buitenkant (steengoed)
- opp.10 aw: wandscherf: rode pasta en oppervlak.

Sleuven

- 2.a aw : randscherf: witte pasta en oppervlak: modern (bij spoor 6)
- 8.2.a metaal: gesmede spijker: 9.9cm
- 12.3.a aw: wandscherf: lichtbruine pasta, donkerbruin geglaazuurd aan buitenzijde (steengoed) (bij spoor 12)
- 14.7.a eierkool (20e eeuw)
- 14.11.a aw: randscherf: oranje-rode pasta, met rode glazuur

Eenheid Prehistorische Archeologie

Geo-Instituut
Celestijnenlaan 200E, bus 2409
BE-3000 Leuven

tel + 32 16 32 64 58

fax + 32 16 32 29 80

prehistorische.archeologie@ees.kuleuven.be